

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

27 mai 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Toma Nadejda, Boico Victor

a examinat admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către procurorul în Procuratura UTA Găgăuzia, Gheorghieva Fedora, împotriva deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 23 septembrie 2019, în cauza penală în privința lui

Cabac Ivan XXXXX, născut la XXXXX, originar din XXXXX, domiciliat în XXXXX.

Termenul de examinare:

prima instanță: 10.10.2019 – 28.06.2019

instanța de apel: 18.07.2019 – 23.09.2019

instanța de recurs: 06.12.2019 – 27.05.2020

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Comrat (sediul Ceadâr-Lunga) din 28 iunie 2019, Cabac Ivan a fost recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (1) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub forma de amendă în mărime de 500 (cinci sute) unități convenționale, adică 25000 (două zeci și cinci mii) lei fără privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport.

A fost respinsă ca neîntemeiată cererea procurorului privind încasarea de la inculpatul Cabac Ivan în contul statului a cheltuielilor judiciare în sumă de 2306 (două mii trei sute și șase) lei, suportate pentru efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală, și anume: suma de 320 lei pentru efectuarea expertizei judiciare cu nr. 56 din 09.06.2017, suma de 320 lei pentru efectuarea expertizei judiciare cu nr. 58 din 09.06.2017, suma de 320 lei pentru efectuarea expertizei judiciare cu nr. 57 din 09.06.2017, suma de 1078 lei pentru efectuarea expertizei psihiatrice ambulatorie cu nr. 290 din 25.09.2017, suma de 268 lei, cheltuieli IP Ceadâr-Lunga, și anume cheltuielile pentru benzină AI-95 în volum de 10 litri cu valoare de 16 lei 80 bani pentru un litru, în suma totală de 168 lei (deplasare grupei operative pentru examinarea la fața locului a accidentului rutier), cheltuieli pentru hârtie de forma A4, toner cartușului pentru imprimantele de serviciu în suma de 100 lei.

2. În sentință prima instanță a constatat în fapt că:

Cabac Ivan la data de 23 mai 2017, aproximativ la orele 09:20, conducând automobilul de model „AUDI A4” cu n/î XXXXX și deplasându-se pe traseul G-140, km 4+500 metri pe cale de comunicație Copceac-Taraclia, în încălcarea cerințelor pct. 45 pct. (1) lit. a), b), d), pct. 51 lit. c) Regulamentului circulației rutiere, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr. 357 din 13 mai 2009, a condus vehiculul ne ținând permanent seama de situația rutieră, starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția, dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase, precum și nu s-a asigurat că poate efectua depășirea fără a pune în pericol sau a stânjeni circulația din sens opus, și efectuând depășirea automobilului care s-a deplasat înainte acestuia, a ieșit pe partea opusă și s-a ciocnit cu automobilul de model „Toyota Corolla” cu n/î XXXXX sub conducerea lui Iusumbeli Ivan, în urma cărui fapt, pasagerul din automobilul de model „AUDI A4” cu n/î XXXXX, Caracas Marina a primit leziuni corporale sub formă de: XXXXX, care se referă la vătămări corporale ușoare, dar pasagerul din automobilul de model „Toyota Corolla” cu n/î XXXXX, Burlacova Olga a primit leziuni corporale sub formă de: XXXXX, care au provocat vătămarea medie a sănătății.

Astfel, prin acțiunile sale Cabac Ivan a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 264 alin. (1) Cod penal, cu calificativele: încălcarea regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență o vătămare medie a integrității corporale.

3. Nefiind de acord cu soluția primei instanței, a declarat apel procurorul procuraturii UTA Găgăuzia, sediul Ceadâr-Lunga, Bratan L., prin care a solicitat casarea sentinței în parte ce ține de respingerea încasării cheltuielilor judiciare din contul inculpatului.

În motivarea procurorul a menționat că:

- sentința în partea neîncasării cheltuielilor judiciare este ilegală.
- art. 229 Cod de procedură penală, prevede posibilitatea de obliga condamnatul prin o hotărârea judecătorească să achite cheltuielile, în special, în cazul săvârșirii de către acesta a infracțiunii intenționate, legea prevede și posibilitatea eliberării condamnatului de plata cheltuielilor judiciare și admiterea lor din contul statului, doar în cazul dacă persoana care trebuie să suporte cheltuielile judiciare în caz de insolvabilitate a acestora sau dacă plata cheltuielilor judiciare poate influența substanțial asupra situației materiale a persoanelor care se află la întreținerea lor.

4. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 23 septembrie 2019, a fost respins ca nefondat apelul și menținută sentința fără modificări.

4.1 În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a indicat că în cadrul urmăririi penale au fost efectuate următoarele acțiuni procesuale care au dus la suportarea următoarelor cheltuieli judiciare: expertiza medico-legală nr. 56 din 09.06.2017 - 320 lei (vol. 114-116); expertiza medico-legală nr. 58 din 09.06.2017 - 320 lei (vol. 121-123); expertiza medico-legală nr. 57 din

09.06.2017 - 320 lei (vol. 128-130); expertiza psihiatrică nr. 290 din 25.09.2017 - 1078 lei (vol. 1 f.d. 135-139).

Astfel, instanța de apel reieșind din prevederile art. 239 Cod de procedură penală, a menționat că încasarea cheltuielilor judiciare de la inculpat este posibilă doar în cazurile când ele sunt suportate în conformitate cu legea pentru asigurarea bunului mers a procesului penal, la fel cheltuielile judiciare nu includ în sine cheltuielile de birou sau careva alte cheltuieli.

Prin urmare, instanța de apel a menționat că de la inculpatul Cabac Ivan, nu pot fi încasate cheltuielile de birou sau careva alte cheltuieli, suportate în cadrul efectuării urmăririi penale în mărime de 268 lei (*cheltuielile pentru benzină AI-95 în volum de 10 litri cu valoare de 16 lei 80 bani pentru un litru, în suma totală de 168 lei deplasare grupei operative pentru examinarea la fața locului a accidentului rutier, cheltuieli pentru hârtie de forma A4, toner cartușului pentru imprimantele de serviciu în suma de 100 lei*), întrucât ele nu sunt incluse în lista cheltuielilor judiciare expuse în art. 227 Cod de procedură penală.

Instanța de apel a menționat că din caracterul dispozitiv al art. 229 alin. (2), (3) Cod de procedură penală, reiese faptul că impunerea pe seama condamnatului a cheltuielilor de judecată nu poate fi o alegere întâmplătoare a instanței de judecată, deoarece reieșind din sensul legii, această alegere a legislatorului este stipulată prin caracteristica personalității inculpatului și în primul rând prin starea lui materială.

În opinia instanței de apel, prima instanță examinând chestiunea privind încasarea cheltuielilor judiciare în cauza penală, a respins ca neîntemeiat demersul procurorului privind încasarea de la inculpatul, în beneficiul bugetului de stat a cheltuielilor judiciare în mărime de 2306 lei, suportate în legătura cu efectuarea expertizelor judiciare în cadrul urmăririi penale, întrucât efectuarea expertizelor respective în cazul dat a fost după natura sa neapărată și obligatorie, în scopul obținerii probelor în cauza dată, precum și în scopul formulării învinuirii.

Reieșind din cele menționate, precum și din sarcina procesului penal și principiul umanismului, ținând cont de situația materială a inculpatului care nu este angajat în câmpul muncii, este persoana cu dizabilități, are la întreținere doi copii minori, instanța de apel a considerat că cheltuielile judiciare în mărime de 2306 lei, nu pot fi încasate de la inculpatul.

Luând în considerație cele stabilite, instanța de apel a conchis că este neîntemeiat argumentul acuzării precum că dacă persoana intenționat a săvârșit infracțiunea, atunci în afară de pedeapsa penală, această trebuie în mod obligatoriu să suporte toate cheltuielile financiare, legate cu investigarea infracțiunii săvârșite, or, în aspectul dat, anume statul este obligat să achite cheltuielile judiciare, legate cu investigarea cauzelor penale pentru colectarea probelor în vederea stabilirii vinovăției.

5. Nefiind de acord cu soluția instanței de apel, a declarat recurs ordinar procurorul în Procuratura UTA Găgăuzia, oficiul central, Gheorghieva Fedora, prin care, invocând prevederile art. 427 alin. 91) pct. 10) și 12) Cod de

procedură penală, a solicitat casarea deciziei instanței de apel cu emiterea unei noi hotărâri de încasarea din contul inculpatului Cabac Ivan în beneficiul statului a sumei de 2306 lei cu titlu de cheltuieli judiciare.

5.1. În motivarea recursului, procurorul a menționat că:

- prin legislația de procedură, și anume art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală, s-a stabilit că cheltuielile de judecată sunt suportate de condamnat. La comiterea intenționată de persoana care a săvârșit fapte prejudiciabile (infracțiunea), aceasta trebuie, în afară de pedeapsa penală, să suporte, de asemenea, toate cheltuieli financiare legate cu examinarea infracțiunii comise de el. De aceea, respingerea de către instanțele de fond a cerințelor privind încasarea de la inculpat a cheltuielilor de judecată în mărime de 2306 lei, este ilegală.

- prin Legea nr. 316 din 22.12.2017, care a intrat în vigoare la 09.02.2018., a fost exclus alin. (2) art. 143 Cod de procedură penală, care prevedea că achitarea expertizei judiciare, efectuate în cazuri prevăzute la alin. (1) art. 143 Cod de procedură penală, se efectuează din contul mijloacelor bugetului de stat. Această modificare a legislației de procedură penală în vigoare demonstrează, de asemenea, că cheltuielile de judecată în dosarul penal sunt suportate de condamnat.

6. Referință asupra recursului declarat nu a fost depusă.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat, în baza materialelor din dosar, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității acestuia din considerentele ce urmează.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în textul normei vizate.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

Colegiul penal reține că recurentul a invocat în calitate de temei pentru recurs, prevederile pct. 10) și 12) alin. (1) al art. 427 Cod de procedură penală, însă în conținutul recursului nu a fost expusă nici o motivare în susținerea temeiurilor invocate, în esență, recurentul criticând decizia instanței de apel prin care s-a dispus respingerea încasării din contul inculpatului a cheltuielilor de judecată, considerând că instanțele de judecată au pronunțat în această parte o decizie neargumentată și ilegală.

Cu referire la aceste argumente ale recurentului Colegiul penal conchide, că instanța de apel, judecând cauza, a cercetat nemijlocit, sub toate aspectele temeiurile legale prevăzute de legiuitor la capitolul soluționării recuperării cheltuielilor judiciare, pe care le-a apreciat în mod obiectiv, ajungând corect la concluzia de a respinge apelul procurorului, cu menținerea sentinței fără

modificări, prin care a fost respinsă solicitarea procurorului privind încasarea de la inculpat a sumei de 2306 lei, ce constituie cheltuieli judiciare.

Colegiul penal ține să menționeze la acest capitol, că potrivit prevederilor art. 227 alin. (2) Cod de procedură penală cheltuielile judiciare cuprind sumele: 1) plătite sau care urmează a fi plătite martorilor, părții vătămate, reprezentanților lor, experților, specialiștilor, interpreților, traducătorilor și asistenților procedurali; 2) cheltuite pentru păstrarea, transportarea și cercetarea corpurilor delictive; 3) care urmează a fi plătite pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat; 4) cheltuite pentru restituirea contravalorii obiectelor deteriorate sau nimicite în procesul de efectuare a expertizei judiciare sau de reconstituire a faptei; 5) cheltuite în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală.

Alin. (3) al aceluiași articol prevede, că cheltuielile judiciare se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate.

Totodată Colegiul penal atenționează că potrivit alin. (1) art. 228 Cod de procedură penală în modul prevăzut de legea procesuală penală, din sumele alocate de stat vor fi compensate următoarele cheltuielile judiciare suportate de către martori, partea vătămată, partea civilă, asistenții procedurali, interpreți, traducători, experți, specialiști, reprezentanții legali ai părții vătămate, ai părții civile.

Prin Legea nr. 316 din 22.12.2017 în vigoare din 09.02.2018 a fost abrogat alin. (2) art. 143 Cod de procedură penală în care se stabilea că plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile prevăzute de alin. (1), adică pentru înfăptuirea expertizelor care au un caracter obligatoriu, se făcea din contul mijloacelor bugetului de stat.

Procurorul în recursul depus face referire la această modificare în lege, considerând că în acest caz inculpatul este obligat să achite pentru recuperarea cheltuielilor suportate atât pentru efectuarea expertizelor dispuse în speță de către organul de urmărire penală pentru stabilirea vinovăției inculpatului dar și pentru alte cheltuieli suportate de organul de urmărire penală pentru instrumentarea cauzei, cheltuieli de ordin tehnic cu sunt cheltuielile pentru benzină AI-95 în volum de 10 litri cu valoare de 16 lei 80 bani pentru un litru, în suma totală de 168 lei (deplasare grupei operative pentru examinarea la fața locului a accidentului rutier), cheltuieli pentru hârtie de forma A4, toner cartușului pentru imprimantele de serviciu în suma de 100 lei.

Cu referire la aceste argumente ale procurorului Colegiul penal ține să sublinieze, că instanțele de fond la soluționarea solicitărilor procurorului de încasare din contul inculpatului a cheltuielilor suportate de către stat pentru înfăptuirea expertizelor au indicat asupra nemotivării acestora și pe alocuri depășirii temeiurilor cadrului legal.

În acest sens, Colegiul penal subliniază, că în conformitate cu prevederile art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului, iar alin. (2) al aceluiași articol

indică asupra faptului, că instanța de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare.

Totodată alin. (3) stipulează, că instanța poate elibera de plata cheltuielilor judiciare, total sau parțial, condamnatul sau persoana care trebuie să suporte cheltuielile judiciare în caz de insolvabilitate a acestora sau dacă plata cheltuielilor judiciare poate influența substanțial asupra situației materiale a persoanelor care se află la întreținerea lor. În speță inculpatul are doi copii minori la întreținere, deține grad de dezabilitate și nu este angajat în câmpul muncii.

Astfel, Colegiul penal constată, că obligarea la plata sau liberarea de plata cheltuielilor judiciare ar putea fi dispusă de către instanța de judecată reieșind din anumite circumstanțe, care trebuie invocate în motivare și probate corespunzător, cu excluderea depășirilor arbitrare din partea solicitantului.

Totodată, reieșind din principiile generale ale dreptului și în scopul respectării drepturilor fundamentale ale inculpatului, Colegiul penal consideră, că circumstanțele care ar putea servi temei pentru obligarea la plata sau liberarea de plata cheltuielilor judiciare din contul inculpatului urmau a fi invocate de către procuror și probate corespunzător de către acesta. Mai mult decât atât probele prezentate în acest sens trebuie să constituie obiect de examinare în prima instanță și în instanța de apel.

Reieșind din cele sus-expuse, Colegiul penal constată, că pe parcursul examinării cauzei procurorul a solicitat încasarea cheltuielilor judiciare din contul inculpatului fără a-și motiva temeinic solicitările în acest sens, făcând trimitere în exclusivitate doar la normele de procedură penală relevante acestuia aspect și trecându-le în revistă a considerat suficient de a argumenta necesitatea dispunerii încasării din contul inculpatului ape lângă sumele stabilite cert pentru efectuarea expertizelor judiciare ce au fost apreciate ca probe în demonstrarea vinovăției, a inclus un quantum arbitrar și a altor cheltuieli suportate de către ofițerii de urmărire penală și procuror la instrumentarea cauzei, astfel Colegiul penal apreciază că instanțele de fond aflându-se în albia legalității, întemeiat și corect au respins solicitările procurorului.

Mai mult, în textul recursului, procurorul a menționat că inculpatul urmează numaidecât să recupereze cheltuielile judiciare suportate în speță, și din considerentul că a comis o infracțiune cu intenție. Însă Colegiul penal ține să reamintească procurorului faptul că infracțiunea prevăzută de art. 264 alin. (1) Cod penal, pentru care a fost condamnat Cabac Ivan, forma vinovăției este din imprudență și nu din intenție, prin urmare expunerile procurorului și în această parte au deviat mult de la circumstanțele respectivei spețe.

Totodată, Colegiul penal remarcă faptul, că deși recursul declarat a fost expus foarte succint, recurentul a indicat de mai multe ori în textul acestuia, că decizia instanței de apel este una ilegală, însă argumentarea acestei poziții limitându-se la expunerea unor fraze declarative și sterile.

Prin urmare, Colegiul penal conchide că la examinarea cauzei de către instanța de apel au fost respectate prevederile legale prescrise de art. 414-419 Cod de procedură penală, erorile de drept invocate de către recurent nu sunt incidente speței, neexistând o coroborare între argumentele expuse și solicitările înaintate, prin urmare, hotărârea atacată este legală și întemeiată, urmând a fi dispusă inadmisibilitatea recursului, ca fiind vădit neîntemeiat.

8. În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către procurorul în Procuratura UTA Găgăuzia, Gheorghieva Fedora, împotriva deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 23 septembrie 2019, în cauza penală în privința lui **Cabac Ivan XXXXX**, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **24 iulie 2020.**

Președinte

Timofti Vladimir

Judecătorii

Toma Nadejda

Boico Victor